

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

„1/2” 1 „ 60 „

„1/4” — 90 „

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

„1/2” 3 „

—0—

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, într'alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

—0—

ADRESA:

„RĂVAȘUL”

CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: Dr. IULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Cu 1 Ianuarie începe nou abonament
la

„Răvașul” Pe 1/4 de an costă 90 fil.
„1/2” „ „ 160 „
„3/4” „ „ 250 „
Restanțierii se binevoiască a-și achita datoria!

„Ajutorul”.

În curând deci se va împărți noul «ajutor» de stat, între preoții noștri. În est-an suma e mai mare, ca anul trecut. În total se vor împărți peste 204 de mii de coroane, în sume cari variază între 35 și 1200 cor.; o variație destul de mare, care însă nu «delectează», ca în deobște «variația». Vor fi împărțiți în total 615 preoți, și «Unirea» știe să ne spună că dintre preoții propuși de Preaveneratul Ordinariat numai vre-o 20 n'au fost admiși a fi ajutamați.

În condițiile acestea se prezintă «ajutorul» de stat pe 1904, și «Unirea» anunțând vestea nu se poate reține a nu accentua, că «față cu modul de împărțire din anii trecuți se constată o îmbunătățire considerabilă». Poate. Dar nouă «îmbunătățirea» aceasta, ori cât de «considerabilă» nu ne împușnează cu nimic îngrijorările și nedumeririle, ce ni-le-au inspirat totdeauna «ajutorul» acesta fatal, care prin forma în care se dă, constituie o adevărată batjocură pentru biserica noastră, mai ales pentru archidieceza noastră. O nedreptate nu încetează de a fi nedreptate, nici când se reduce măsura nedreptății.

Sărmanii noștri preoți, — cari mulți în ajutorul acesta își vor fi pus toată nădejdea anului acestuia desnădejduit, se vor bucura desigur, auzind vestea nouă, că a sosit «ajutorul». Nu ne îndoiim însă nici un moment, că bucuria tuturor va fi turburată, gândindu-se la starea bisericii, pe care preoții noștri o iubesc mai mult ca pe ori care altă instituție din lume.

Dacă își vor fi uitat, fie și pe un moment, de starea excepțională, gravă și primejdioasă, în care a ajuns biserica română unită cu Roma, — cea mai mândră instituție a noastră până aci — acum, când le vor sosi banii de «ajutor» își vor aduce desigur aminte, și se vor mâhni de nou. Da; pentru că *coroanele* acestea ce le vor primi, — fie 35, fie 1200 — sunt «coroane cu spini». Coroane cu cari se încununază trupul tainic al bisericii noastre.

Zuruitul acestor coroane de argint va suna ca și zuruitul lanțurilor de robie, pe cari biserica noastră le poartă, pe mâni și pe picioare, singura doar între toate bisericile creștine din aceasta țară, cari mai poartă astfel de lanțuri nevăzute, și totuși așa de umilitoare.

Să ne gândim numai, că în diece-sele sufragane «ajutorul» s'a împărțit ca o *congruă* mai mică, în raport in-

vers cu venitele fiecăruia. La noi nici pomenire de vr'un principiu, de vr'un sistem în împărțirea lui. De ce căpătă unul 35 coroane (mirare că nu 30!) și altul 350, ear al treilea 1200 de coroane? Nime nu poate răspunde — de cât doară, recunoscând: că «așa a plăcut oare cuiva». Arbitriul ține aci locul dreptății. »Sic volo, sic jubeo«, e aci unica esplicare. Ear a tolera fără protest, fără reclamațiune, aceasta ilegalitate și nedreptate, ar fi să ne facem complicitii ei.

Nu, nu se poate! Preoții noștri suntem siguri, că fără deosebire murmură și se indignează pentru acest «ajutor». Murmură, cu toate că-s lipsiți, și se indignează, cu toate că l'au așteptat. Murmură și se indignează toți, fără deosebire de sunt «împărțișiți» ori neîmpărțișiți, fără deosebire de au primit 200 ori 1200 coroane. Cei-ce au primit mai mult, mai mult se indignează, pentru-că ei simt mai mult gravitatea situații excepționale a bisericii noastre.

De aceea nu vom înceta a protesta în contra nedreptății «ajutorului» și a cere neconținut, ca clerul nostru să fie tratat legal, și egal cu clerul celorlalte confesiuni, împărțișindu-l din *congruă normată prin lege*, ear nu din milă nedreaptă, a cărei fie care coroană e o palmă în fața bisericii și a demnității noastre personale.

Crestături.

— **Situația politică.** În ședința de 28 Decembrie a dietei Tisza a cerut de nou să i-se voteze o indemnizare cât de scurtă. Toți șefii partidelor opoziționale au declarat, că după csele ce a săvârșit guvernul, mai ales în 18 Noembrie a. c. n'au nici cea mai mică încredere în el și de aceea nu-i votează indemnizare de budget. A vorbit și contete Andrassy Gyula, spunând că încercat a mijloci pacea și Tisza l'a respins brusc; de aceea nu-i votează indemnizare.

Tisza a anunțat că în ședința procsimă, din 3 Ianuarie, se va anunța dizolvarea dietei. Astfel dară, cu toate protestele, că în starea de ex-lex se nu fie alegeri, totuși alegeri nouă vor fi, în starea numită de ex-lex. Astfel e de prevăzut, că pe lângă violențele obicinuite la alegeri de astă-dată toate fărădelegile se vor pune în aplicare, doar' însași situația e fără de lege. Dacă Români n'ar avea prescrisă și statorită de decenii linia de conduită față cu alegerile, pasivitatea, hotărâtă de conferențe naționale, acum ea negreșit ar trebui să se decreteze.

— **Proiectul lui Berzeviczy în Senatul român.** Dl P. Grădișteanu a interpelat pe ministru de instrucție al României, asupra proiectului lui Berzeviczy în ședința de 23 Decembrie st. n. D-sa a criticat aspru acel proiect și a arătat nedreptatea cea mare ce ni-să face nouă prin noul atentat de maghiarizare.

— **Din Sătmar** primim știri foarte triste, cari ne spun, că preoții noștri desvoaltă o «*activitate*», care nu e de loc potrivită cu poziția lor. Ni-se scrie adecă, că la constituirea clubului liberal din comitatul Sătmarului a luat parte și un număr mare de preoți români. Noi nu înțelegem, ce caută preoții români la astfel de constituiri, — dar i-am înțeles, dacă am auzi despre ei, că-și împlinesc cu drag datoria de preoți și de Români. — O altă știre de tot tristă din Sătmar e, că pierdem școalele. Preoții, pentru ca în urmă să capete onorar pentru catecheză, își închid școalele statului. S'au pierdnut multe și sunt semne că se vor mai pierde, dacă preoții nu-și vor trage pe seamă.

Căzanie

rostită mai întâi în ziua Anului-Nou 1866 în Sf.
biserica românească gr.-cat. din Dretea
de

Ioan Roman.

Așa cuget eu, iubii ascultători, cum-că cei-ce sunteți trecuți peste anii prunciei, — cu atât mai virtos cei mai bătrâni — nu ați uitat și vă veți mai aduce aminte, cum-că de când umbrați la aceasta Sf. biserică, în Sf. Dumineci și în sărbători vi-s'au spus, sau vi-s'au cetit din cărțile, ce se află la biserică, câte-o învățătură, sau cel puțin câte-o căzanie.

Eu o știu aceasta de acolo, că dacă cerc acele cărți, trebuie să cred, că acelea nu s'au învechit odihnind în pulbere; fără precum arată urma degetelor umezite, cari au întors hârtiile, adese-ori s'au folosit de ele, și s'au încercat să le facă acele cărți folositoare, și ascultătorilor, ce s'au adunat la Sf. biserică, pentru-ca să dea mulțumită și lauda aceluia, ce pe ei i-a lăsat și-i ține pe lume, și pentru a căror bine s'au cumpărat acele cărți. Și mai bine o știu eu asta de acolo, că — precum veți aduce aminte, cei-ce n'aveți nărav a vă uita de lucruri de astea, — înainte de aceasta cu câți-va ani aflând în biserică din Nearsova, câștigată de un creștin bun, cea mai bună și mai frumoasă carte de învățături adunate de un prea onorat și vestit protopop din Sânt-Martin: Petru Maior, care cu toate că el a murit, pentru învățăturile lui celea multe a rămas în veci nemuritor, — aflând adecă aceasta carte, care aceasta biserică nu o are, am adus-o aci, și peste doi-trei ani — sau și mai bine — fără de a-mi fi aceasta datorie pentru simbrie, numai așa din dragoste frățească am luat-o la mână și la fie-care Duminecă și sărbătoare v'am cetit mai de multe-ori învățătura, ce am aflat-o pregătită pe aceea zi, încât cred, că în aceea carte nu mai este, ce se nu fi putut cu toții auzi mai adese-ori.

Ei, dară aceste nu s'au întemplat numai așa din obicei, cum poatecă destul de greșit judecă unii oameni mai nepricepuți și de D-zeu mai depărtați; nici nu s'au întemplat pentru plată, cum se fac pe la adunarea țirgurilor comediiile cele pe bani, nici pentru-ca să vedeți numai ce gură are, cel-ce vă spune, ori vă cetește o atare învățătură, nici pentru-ca să vi se mai facă ceva petrecere în casa lui D-zeu, până-când muierile, — dintre cari unele au datina tocmai pe timpul învățături a tăia fuga din biserică — vă vor aștepta acasă cu prânz gata, — și nici pentru-ca să aveți mai bun rînd a dormi în casa lui D-zeu: fără pentru aceea vi-s'au pus înainte: și până a-cuma învățăturile în Sf. Dumineci în biserică pentru-ca tocmai cei-ce n'ați avut mod în pruncie la școală a învăța legea lui D-zeu: să o puteți auzi barem ca oameni eșiți în lume, sau cel puțin la bătrânețe să vi-să arete lumina, care ca creștini trebuie să o urmați și dacă nu-l cunoașteți cel puțin să vi-l puteți închipui pe acel bun D-zeu, despre care auziți în lume vorbind, — dela care aveți tot ce aveți și căruia sunteți dator cu tot ce aveți.

Totuși, iubii mei, dacă stă omul să cugete și să aștepte ce este de folosul învățaturilor aceluia, ce până acuma vi-s'au ținut, — înristat și cu durere caută să mărturisască: cum-că zău! folosul aceluia nu e cel așteptat de D-zeu cel adevărat și dorit de creștinul bun, fără e cu mult mai puțin decât atăta, pot să zic că mai nimic, — dară nu vreau să zic, că nimic, pentru-că: dacă preotul, ori altcineva, care va spus, sau cetit învățături: în loc de carte de învățături ar fi adus cu sine un blid de mazare și sa'r fi aruncat pe pământ acestei biserici și din acele grăunțe încă ar fi rămas câte-va pe pământ, de nu altminterle — în crepături, de care destule putem și astăzi vedea pe pământ casei Domnului, mai rău grijită decât casa omului. — Așa și din cuvintele învățăturilor aceluia, eu vreau să cred, că unele și-au aflat loc și poate sau și înrădăcinat în inimile unor oameni — nu prea mulți — dară mai te

mători de D-zeu. — Cei mulți însă, e destul de rău, că sub ascultarea învățăturilor, — după-cum faptele dovedesc, — s'au învățat numai somnoroși, și numai atâta e noroc, spre lauda celui ce a întocmit lucrul așa fie zis, — că în bisericile noastre abia este de leac câte un scăunaș, — ba unde a început somn și mai puternic a dormi, și acela fuse alungat, înlocuindu-se de câte o bătă de cele de ale bolnavilor, altmintrelea, dacă ar avea toți unde ședea, cu o învățătură ceva mai lungă, doară pe toți i-am și adurmi.

Asta de acolo vine, că nu voim să pricepem, ce vrea D-zeu și cum poștește să trăim noi în aceasta viață, ca să ajungem la cealaltă; — mai încolo poate că și învățăturile găsite mai de mult au fost nimerite timpurilor de atunci, acum însă n'au aceea căldură, nici aceea agerime, care e de lipsă, ca să poată învia inimile celea mai degenerare și mințile celea mai întunecate ale oamenilor de azi. Mărturie e aceea, că de când stă lucrul așa până în ziua de astăzi numai învățăturile bisericești „povești“ și nu învățături, ca și cum și în acelea ar fi nescari minciuni și scornituri de cele încornurate, ca în poveștile ce vi le spuneți unuia altuia prin șezători, la crășme și când umblați la vite. Dacă și învățatura ve este vouă poveste, așa n'aveți lipsă de ea, nu e vrednică să o ascultați, să întârzieți, să zgriburiți aci pentru ea, căci poveste ori-care poate auzi și în vecini, în casă caldă.

Eu însă, — după-ce acum cunosc și folosul, care-l aveți din „poveștile“ acelea mai de demult și de când sunt mai tot acasă, ved cu ochii și paguba, stricăciunea și primejdiile celea mari, ce pe zi ce trece tot mai tare vă împresoară pe cei mulți, de atunci, de când nici frică n'aveți de nimenea, nici în biserică „povești“ de acelea așa adese-ori — pentru-că tocmai eu am cumpănit lucru așa voind să fac probă și să ved, cum va fi mai bine — nu auziți: iarăși numai așa din bună-voia mea, dară și din datoria și dragostea, ce o am către D-zeu și către deaproapele, care-mi este tot omul, așa și cei-ce sunteți de față cu toți: nesuferind inima mea a mă uita cu ochii și cu tăcere și lăsare într'atâta, — cum destul de rău faceți mai cu samă frunțașii satului, — a mă face părtaș fărădelegilor și blăstămățiilor, ce ved, că de ce — prind rădăcini mai tari și se sporesc între noi: m'am hotărât, să-mi ridic de nou cuvântul între voi, dară iacă vă spun, că nu pentru-ca să vă spun povești numai, ci pentru-ca în cât îmi va ajunge puterea mea și mă va ajuta D-zeu și încât mă va ierta starea mea: dela celea rele să vă desvêț, iară la celea bune să vă învăț.

A bună samă pentru aceea v'ați îndemnat, de ați venit astăzi la aceasta Sf. biserică, pentru-că în Lunia trecută cum v'am spus, astăzi e Anu-Nou; — așa e, astăzi e Anu-Nou, atâta ori-care știe!

Însă eu voiu să zic, că azi nu e Anu-Nou, că un an întreg are 365 de zile, astăzi dară e numai ziua cea dintâi a Anului-Nou și astăzi se începe anul 1866, după-ce ieri s'au împlinit 1865

de ani, de când s'a născut Domnul nostru Isus Christos, Mântuitorul lumii.

Între oamenii, cari trăiesc în lume mai deschisă și mai deșteaptă, e obicei în ziua de azi pentru bucuria, că au mai ajuns un an în viață, a se onora și a se cinsti unii pe alții în mai multe forme; în ziua de azi alții împărtășesc daruri pruncilor, servitorilor ba și sêracilor. Peste tot însă creștinii au datorie, ziua cea dintâi a fiecărui an a o cinsti lui D-zeu.

Aducându-mi de aceasta aminte am venit și eu la Sf. biserică, unde neștiind, cum se mulțămesc lui D-zeu mai bine pentru ajutoarele, ce mi-a dat în anul trecut și pentru-că mi-a ajutat a ajunge și acest an și cum se-i laud numele lui mai pe sus: m'am îndemnat a mă deprinde cu deșteptarea celor-ce sunt cu mine aci de față, și nevoind a îngropa talentul, care tot numai dela D-zeu îl am, în pământ nefolosit, voiu să-l împărtășesc acela frățește cu ori și care, căruia poate îi și lipsește. Așa! voiu să vă spu câte-va povești, însă nu de cele mincinoase, ci fapte de cari s'au întemplat, și căroră dacă veți nrma, le și puteți bine folosi, — apoi voiu să vă desmint dela rătăcire, în care mulți ați căzut, și să vă arăt calea, la care trebuie să trageți, de voiți să încunjuțați pierirea.

Mai pe ușor și mai cu bun spor nu o pot eu face aceasta, ca așa, dacă cu cuvinte pricepute prin cari vă voiu arăta cu degetul: cari sunt păcatele și faptele acelea drăcești, în cari înotați mai tare, — cari sunt neuitirile acele diavolești, cu cari Satana cel întunecat mai cu samă se vede a vina în acest sat și de cari trebuie mai curând să vă lăpădați.

Mă puteți dară pricepe, că nu mă bate gândul, să vă leagăn, ca să puteți mai ușor adurmi, nici să fac glume, ca mai cu dulce să puteți rîde, nici să vă mințesc și să mă lingușesc, ca să vă cad tare drag, — nu, căci nu vreau să vă înșel pe sama diavolului. Ci mi voia, să vă scutur, ca să vă treziți, — mi voia, să vă spăl ochii și fețele, să vedeți și să fiți curați, — mi voia să vă ustur și să vă arz putregiunea ranelor, ca să vă vindecați.

Nu voiu însă, să mă apuc de lucru, până nu voiu spune o poveste sau două; și până nu veți învăța din acelea: ce aveți de a face până voiu tăcea eu,

Într'o carte oare-care am cetit, ca lucru întemplat, cum-că: „era o muiere unde-va ca și alte muieri, că ea, sêrmana, de altmintrelea întru toate se silea a fi muiere de omenie și a urma și poruncilor lui D-zeu, și diavolul în tot chipul se încerca a o trage în tabăra lui, n'a putut însă diavolul învinge altmintrelea, fără numai așa, eă i-a dat muierii aceleia așa un indemn, cât ea dacă mergea la biserică, asculta acolo Sf. liturgie ba zicea ea și câte o rugăciune, cât știa, — însă cât auzia, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duch zicând-se înaintea învățătorei, cazaniei, — sau și a „poveștii“, se-i mai zicem odată, dar mai mult nu, — și așa biata muiere împinsă de Satana pe ascuns, repezindu-și o

cruce pe față-și, o tăia la fugă, și se ducea în treabă-și. Asta a fost friul diavolului, de care biata muiere neluându-și pe samă, nu mai putea scăpa. — Diavolul știa, că dacă o putu aduce la atâta, se nu-i placă a asculta învățătura lui D-zeu, apoi din puterea ei și din mintea ei nu poate să meargă pe calea cerului, ci azi-mâne a lui caută ea să fie cu totul. — Aceasta purtare a muierii însă fu întru atât de bătătoare la ochi, încât preotul și mai marii bisericești voind a împedeca răul, ce-l văzură asupra muierii și nepuțându-l altmintrelea, într'o Duminecă au lăsat sfatului poruncă, că dacă vor fi toți oamenii adunați în biserică, numai decât să inchieie ușa, ca nimenea să nu poată ieși, până-când nu vor ieși toți de odată. Părându-i muierii aceleia rău, că nu poate fugi iară! dinaintea învățătorei, iacă sosi stăpănu-său, Satana, lângă ea, o luă în spate și se cără cu ea peste perețele bisericești, care era de piatră, de minune, și azi se cunoaște locul, pe unde a dus'o cu trup, cu suflet cu tot.

Asta am cetit'o, — însă astă vară a fost anul cu ochii mei am văzut un lucru asemenea — însă nu întru toate, căci sfișitul de aci înainte și-l va ajunge: Ducându-mă adevă și eu la biserică locului, unde eram, mai erau acolo și alți mulți, bărbați și femei, domni și oameni mai sêraci. După Sf. liturgie preotul se întoarse către popor, își face cruce și începe învățătura, care eu ascultându-o până în capet, am aflat'o tare bună. — Îndată la numele „Tatălui“ ved, că o doamnă, — cum se ține ea de frunte dealmintrelea, — o doamnă încă tineră, zdravănă și frumoasă se ridică din locu-și, roșește ca racu și ca și cum s'ar mânia pe preot, că ce mai pomenește de numele „Tatălui“, că ei nu-i place așa ceva, așa se cără din biserică, cât îmi părea că chiar atunci o duce. Era cu ea și maica-sa, o femeie bătrână, dară poate că de altă socoteală, că și la ea cu ochii m'am uitat, cum abia se duse în urma fetei sale rămasă cu vre-o zece pași mai înapoi, rușinată și mai leșinată de fapta fetei sale. Numi-a stat în bună, ce am văzut, și m'am luat a cam întreba pe alții, cari cugetam, că mai adese-ori au fost la aceea biserică, că: oare-ce i-s'a întemplat doamnei aceleia, așa fără veste de s'au dus din biserică? Unii ca și alții îmi spuseră, că aceea doamnă tot mereu așa face, nu poate suferi învățătura preotului.

Doamna asta trăiește și azi, nu e departe locul, unde locuiește, — cari vom trăi mai mult decât ea, vom ști și aceea, ce-i va fi sfișitul.

(Va urma).

Cătră restanțieri!

Din peste 550 restanțieri, căroră le-am trimis mandate postale foarte puțini au răspuns până acum.

Îi rugăm deci de nou să binevoiască a trimite sumele restante și abonamentul înainte, că altcum vom sista trimiterea foii, și vom încasa pe altă cale pretensiunea modestă.

FOIȚA RĂVAȘULUI

În munții Maramurșului.

— File de ziar* —

De Artemie Anderco.

Luni, 15/VII. 1867. — Ieri cătră sară am ajuns aici în »Preluca roșie«, dar după ce aici nu ni-au primit prea bine și oile erau foarte departe, am hotărât să ne ducem în »Crucișoara« la țarla oilor. Astăzi la amiază (15 Iulie) am și ajuns în pace aici și findcă colibă încă nu aveam, ni-am așezat, cum am putut pe jos. La 4 d. a. coliba ne era cât de cât gata și ne aranjaram în ea, cum am putut. Sara, ca nu cumva să avem și oaspeți am făcut foc de siguranță.

Marți, 16/VII. 1867. — Azi dimineată am avut nițică ploaie, cătră amiază s'a luminat, ca

*) În 6 Noemvrie st. n. 1904 dl. protopop Dr. E. Dăianu a ținut o conferință, la serata Reuniunii femeilor »S. Maria« din Cluj, vorbind despre Artemie Anderco, un scriitor din Maramurș. Acest scriitor, necunoscut în viață, se face cunoscut acum după-ce moartea, prea de timpuriu l'a răpit dintre cei vii, în vîrstă de 24 ani, »Familia« în Nrul seu din urmă publică un răsumat foarte reușit al conferinței d-lui Dr. Dăianu, făcînd astfel cunoscut și în cercurile literare numele scriitorului, descoperit abia acum. Cu timpul lumea românească îl va cunoaște deplin, și se va putea bucura; mai ales frații din Maramurș, suntem siguri, vor fi foarte plăcut surprinși. Noi suntem hotărîți să publicăm în dată după Anul-Nou multe din scrierile lui Anderco. Acum dăm cea dintâi încercare literară a lui, impresiile ce și le-a scris după o scurtă petrecere în munți la 1867, când era numai de 14 ani! Drept, că atunci Anderco scria ungereste, și paginile acestea sunt traduse, — foarte fidel traduse — dar și din ele se întrezărește talentul aceluia, care dela 1871 începînd a scrie românește, într'o limbă care ni-se pare din zilele noastre, pe când pe atunci, mai ales la noi, foarte puțini scria o limbă literară cum se cade. Red. »Răvașului«.

sara să erumpă cu atât mai puternic. În spre zori am avut o vizită, dar câinii cu ajutorul ciobanilor l'au alungat pe nepoftitul oaspe. Coliba ne e rea, plouă prin ea, prin pereți și-au băgat caprele capul, ca să vadă, ce este înlăuntru, ear pe coperișul ei au început a juca.

Miercuri, 17/VII. 1867. — Astă-sară a fost grozav, durduiturile se repetau prin ecou desvoltînd îngrozitor de frumoasă armonie însoțită de o ploaie, care cădea așa de grozav, par'că ar fi fost rupere de nori. Astăzi în ziua mare ursul a sfășiat o capră.

Joi, 18/VII. 1867. — Ni s'au isprăvit toate. Eram să desperăm, când a sosit mult așteptatul mântuitor. Timpul e tot ploios, cum a fost tot într'una, de când suntem în munți.

Vineri, 19/VII. 1867. — Dimineata e splendidă. Cerul senin albastru, ceea-ce arată a timp frumos. Folosind aceasta ocazie am făcut excursiune — firește per pedes — la un loc de o rară frumusețe numit »Podul Cearcănului«. Priveliștea de aicea este uimitor de frumoasă. Spre miază-noapte răsărit se întinde un șir întreg de munți, cari mândri își ridică piscurile spre cer. Dar și pe ei îi umilește un mare dușman: norul, carele acopere piscurile și astfel sunt siliți să se ascundă dinaintea ochilor curioși. În spre miază-zi am putut vedea Petrosul cel plin de demnitate, ale cărui piscuri norul nu le acoperea, ci oareși cum rușinat se retrăgea spre ceialaltii munți, și astfel l'am putut cuprinde cu ochii în toată estensiunea sa. La Apus se vedeau munții Petrovei. Locul de unde le priveam toate acestea de asemenea e interesant. Jur împrejurul acestui loc sunt tot munți, ale căror piscuri le acoperea neaua aproape întreg decursul anului, pe când el e un șes înscut cu iarbă la o înălțime de 3—4 mii de urme și ce e mai mult este foarte estins. Din depărtare

să pare asemenea unei cetăți, — privit mai de aproape te surprinde. Pe de margini sunt tot stânci, dar nu ca pe ceialaltii munți, nerînduite, ci ca și când ar fi făcute cu mîna, așa cât formează un zid jur împrejur, numai dinspre miază noapte are câteva bastioane în formă de cerc în ordinea cea mai frumoasă, ca și când ar fi făcute după măsură. Dacă privești din virful lor înalt de 50 până la 100 de urme îți vine să amețești. Aceasta adevărată minune a naturii pune în uimire pe privitor și vrînd nevrînd îl silește să se închine înaintea acestei minuni.

Sâmbătă, 20/VII. 1867. — După excursiunea de ieri odichna ni-a căzut foarte bine. Toată ziua nu ni-am dus nicăiri, dar și ploaia ni-ar fi împiedecat. Alfel și de n'ar fi plouat, nu ne-am fi putut duce fiind foarte slăbiți.

Duminecă, 21/VII. 1867. — Astăzi fiind Duminecă și aici în munți am voit să petrecem în evlavie, de aceea am cetit s. scriptură. Asară de abia am putut adurmi de lupta cu urșii; toată noaptea au lătrat câinii, mai ales unul așa de grozav urla, încât mă înfioram.

Luni, 22/VII. 1867. — Am avut o dimineată minunată de frumoasă și ni-am hotărît și acum să mergem la vre-un munte pe jos. Ni-am dus la »Stana Sasului«, și muntele acesta are pe partea de cătră Apus bastioane ca »Podul Cearcănului«, dar numai cătră Apus. Muntele acesta este față 'n față cu »Cetatea« pomenită mai sus, sau cum crede poporul cu »Podul«, cum îl numește el ținîndu-se de povestea, că urieșii ar fi adus aceasta grămadă de stânci din Câmpulungul Moldovei și după cum spun unii ar fi vrut să o ducă în piața de vite a unui oraș dela șes, ca să încapă mai multe vite. După alții ar fi voit s'o folosască, spre a închide cursul Tisei la Rona (Ronaszék), ca apa Tisei să se verse în alvia Tisei.

RĂVAȘUL CLUJULUI

— **La colecta** pentru darurile de Crăciun pentru copii săraci dela școala noastră din Cluj au contribuit următorii P. T. Domni și Doamne:

Ved. Ana Pop 2 surțe o corfă de nuci și 2 cor. Ved. Susana Truța 4 năfrâmi, și 2 c., Maria David 6 c., Dr. E. Dăianu 2 c., Dr. I. Florian 1 c., Leontin Pop, jude o corfă de mere și 2 c., Ladislau Pop 40 fil., D-na Mihail Bohățel 1 c., Ioan Nestor 1 c., Iuliu Coroianu 10 c., D-na Marinca 1 c., »Economul« 5 c., B. Podoabă 3 c., A. Giurgiu 2 c., Nic. Căciulă 1 c., Vas. Pop 1 c., Dr. Amos Frâncu 1 c., Ioan Moldovan 1 c., Vas. Toșa 2 c., A. Motta 2 c., Dr. Morariu 1 c., Vas. Ranta 3 c., D-na Baldi 1 c., V. Hossu, jude 3 c., I. Hossu, cand. de adv. 1 c., Dr. Ilea 2 c., Ioan Telea 2 c., Tulliu Roșescu 1 c., D-na Comanescu 2 c., D-na Margareta Motta 1 c., D-na Rozica Motta 1 c., D-na Hermina Moldovan 1 c., Petru P. Barițiu 1 c., Dr. V. Poruțiu 2 c., Florica Pop (Mehes u. Cluj) 1 c., Nic. Cosmaș cu soția Floarea 4 năfrâmi și 1 c.

— **La reuniunea femeilor »Sf. Maria«** au solvit tacsa de membră fundatoare D-na Iulia Ranta membră pe viață 20 coroane, D-na Laura Ranta 10 coroane, Dl Vasile Ranta ca membru binefăcător 4 coroane. Totodată se aduce la cunoștința On. public din loc, că Joi în 5 Ianuarie st. n. 1905 la 4 ore p. m. se vor împărți vestimintele pruncilor săraci în școala gr.-cat. Vestimintele se vor cumpăra din banii colectați pentru scopul acesta de Reuniunea femeilor »Sf. Maria«. Prin aceasta sunt rugați marinimoșii contribuenți să participe la acest act de binefacere.

Răsboiul din Asia.

Români căzuți în luptă.

După cum spun rapoartele oficiale ale armatei rusești, au căzut până acuma pe câmpul de luptă 34 Români. Dintre aceștia 19 sunt din Odessa și jur, ear' ceialalți 15 din Chișineu (Basarabia). 14 erau în armata activă, 25 rezerviști, 9 aveau grade, între cari a fost și căpitanul *Penescu* despre care am fost scris odată. Noi credem însă, că numărul Românilor căzuți e mai mare, de cum îl arată rapoartele oficiale. La sfârșitul răsboiului înșiși Români vor constata, câți din frații lor au rămas pe câmpiile Asiei.

Dela Port-Arthur.

Comandantul Stössel a încunostințat telegrafic pe Țarul despre luptele dintre 20 Nov.—10 Dec. El laudă eroismul armatei rusești și spune, că în acest timp Japonezii au pierdut peste 20 mii de oameni. În 18 Dec. Japonezii cu ajutorul minelor de dinamită au spulberat întăriturile numite Kikwansan și apoi au dat asalt asupra acestui fort și după lupte violente l-au ocupat pe la miezul nopții. În mâinile Japonezilor au căzut 7 tunuri rusești și mult material de răsboiu. Fortul Kikwansan este primul punct din poziția principală de apărare a Rușilor, pe care au pus mâna Japonezii și cu aceasta Japonezii a început cuprinderea pății principale a fortăreței. — În 3 Dec. Japonezii au atăcat întăriturile Itzsan și

Ființă are formă de cetate, dacă omul șade pe margine își poate spânzura picioarele și de aceea se numește pod, sau poad (bancă). Cetatea aceasta n'ar putea-o nime ocupa, dacă unele potece piezișe s'ar astupa cu zid și peștera prin care omul poate ajunge pe vîrf, s'ar astupa. Privită din »Stâna Sasului« cetatea aceasta este impunătoare. Ea se ridică într-o vale foarte țâpișe la o înălțime de 3—4 mii urme, așa de țâpișe încât numai capra poate umbra și astfel nime nu se poate apropia de ea, decât numai din partea dela Răsărit; unde se întelnește cu »Stâna Sasului«, ear aci are bastionul cel mai înalt în formă de semicerc de 120 urme de înalt. »Stâna Sasului« fiind cu câteva sute de urme mai înaltă decât »Podul Cearcănului« și privește, ce se deschide e mai frumoasă, pentru-că se ved toți munții dela hotară, ba încă și mai mult, ear spre miez-noapte se ved și băile dela Borsabánya.

Marți, 23/VII. 1867. — Dintre zilele petrecute în munți aceasta este cea din urmă. Cu toate că locul unde suntem, în mijlocul pădurilor, e foarte frumos, dar fiindcă coliba ni-i rea și izvornica nu prea folosește, ear gazda noastră e foarte prost și sgârcit, nu mai putem rămănea mai departe. Dar zilele petrecute aici vor fine-uitate, cum neuitate vor fi pentru mine priveștele celea frumoase, aerul cel proaspăt și ciobanii cei buni. Pentru-că deși puțin timp am petrecut aici, mă simt cu mult mai bine decât înainte. — Rămăas bun deci, ciobani prietinoși, cărora v' admira fața sănătoasă, locuința liberă, traiul romantic și poveștile plăcute, cântările voastre de fluer în fiecare sară m'au pus în uimire.

Cea-ce e mai delicios în munți este tulnicul (fluerul de munte). ai cărui meșteri sunt ciobanii. La azul lui omul vrënd nevrënd se dispune la ură cătră Tatăl cel ceresc.

Bordi. În jurul acestor s'au dat lupte înfiorătoare, cu deosebire a fost înfiorător asaltul contra portului Bordi. Șanțurile celea mari, cari încunjurau fortul, Rușii l'au umplut cu materii, cari ușor se aprind, și când se treacă Japonezii peste ele au fost aprinse. A ars o mulțime de Japonezi. Focul a ținut o noapte și o zi și numai după stingerea lui au reușit Japonezii să cucerească acelea poziții. — În 22 și 23 Dec. Rușii au mai ocupat încă trei poziții însemnate.

Ordinul lui Grippenberg.

Comandantul armatei a doua rusești din Mandjuria, generalul Grippenberg, și-a început activitatea. În ordinul de zi, ce l'a dat cătră ostași cu ocasiunea luării comandei, zice între altele: »Cine va încerca să fugă de sub steag, îl împușc fără cruțare. Nici odată nu mă voiu retrage și tot asta o aștept și dela ofițieri. Imputernicesc pe ori-cine, să mă împuște, dacă voiu ordina retragerea«. Cuvintele acestea, cari au făcut senzație în întreaga lumea, au produs multă însuflețire în armata rusească.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru noua biserică din Cluj.

În preajma sfințelor sărbători de Crăciun și Anul-nou, recomandăm tuturor bunilor creștini să-și aducă aminte de fondul, menit pentru ridicarea unei biserici mari, potrivite, în aceasta capitală a vechei Transilvanii.

Acum când toate instituțiile reclamă rescumperarea obicinuitelor felicitări de sărbători și anul-nou, pentru scopurile lor, credem că pentru Români cu inimă creștinească, și mai ales, pentru Români din Cluj, nu este un titlu mai potrivit de rescumpărare, ca noua biserică din Cluj.

Toate ofertele generoase, trimise oficiului parochial gr.-cat. se vor cvita în »Răvașul«.

— **Ajutorul de stat** în archidieceasă se va împărți în curând. După cum scrie »Unirea« dintre preoții recomandați din partea Prea Venerabilului Ordinariat numai 20 n'au fost împărțâși. Din tractul Clujului — după cum ni-s'a scris din Blaj — sunt împărțâși preoții din următoarele parohii: Totelec 400 cor., Tauș 500 cor., Sumurduc 380 cor., Stana 250 cor., Feneș 400 cor., Șomtelec 250 cor., Buda-veche 400 cor., Popfalău 150 cor., Petriud 400 cor., Gărbău 370 cor., Lăpuș 400 cor., Șard 300 cor., Mănăștur 350 cor., Chintău 290 cor., Feleac 150 cor., Feiurd 50 cor., Aghireș 320 cor., Dretea 380 cor., Berind 250 cor., Apahida 450 cor., Arghiș 350 cor., Suciag 340 cor., Sânpaul 55 cor.

— **Avis.** Domnii universitari, cari au fost primiți în semestrul prim al acestui an școlastic la masa studenților academici, sunt rugați a-și legitima progresul în studiu, și că au satisfăcut condițiunilor de primire de sub Nr. 11 și 12, cel mult până în 12 Ianuarie 1905, dacă mai voesc să folosească și în semestrul al II-lea acest beneficiu. — Cu această ocaziune, subscria Direcțiune apelează din nou la toți sprijinatorii acestei instituții, să binévoiască a trimite și mai departe ofertele lor marinimoase, căci numai așa se va putea susține această masă, de nespuse de mare folos pentru tinerimea noastră universitară, care se luptă cu ne numărare greutate și studiile mai înalte. Direcțiunea »Economului«.

— **Dl Simion Butean**, cand. de adv. în Șomcuta-mare a fost promovat la univ. din Cluj, în 24 Decembrie, la gradul de Doctor în drepturi.

— **Procese de presă.** »Drapelul« dela Lugoj va avea procese de presă pentru 3 articoli principali și pentru 2 secundari.

— **»Reuniunea română de agricultură«** din com. Sibiului. Primind raportul general pe an. 1903 al acestei reuniuni, constatăm că este unica între reuniunile noastre de acest fel, — puțin peste tot — cari dau semne de o viață activă. Are peste 700 membri ordinari și ajutători și dispune de o avere de 11.399 cor. 20 fil. Dela aceasta reuniune ar putea lua pildă bună Români, se înființeze în toate părțile câte una.

— **Necrolog.** Ioan Câmpian, tinêrul și zelosul paroch din Frata-Câmpiei, a încetat din viață, după îndelungate suferințe. Abia a păstorit 1 an — făcându-se pildă de păstor bun și zelos, și acum și-a părăsit pentru totdeauna turma, care învățat a-l iubi, ca pe un adevărat părinte. Deplângem cu durere aceasta mare pierdere a biserice, cu atât mai vîrtos, că repozatul era unul dintre acei preoți, cari simțind necesitățile timpului aplica cu zel mijloace noue, de progres, pentru deșteptarea vieții sufletești a poporului nostru atât de setos de isvoarele mântuirii. Repozatul a fost cel dintâiu, care a introdus, după exemplul dat din Cluj, misiunile populare în parochia sa.

De aceea nu ne îndoim, ca unii ce l'am cunoscut, că răsplată va lua dela Domnul cununa cea nevestezită și parte cu dreptii sei. Despre casul dureros am primit următorul anunț:

Subscriși cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor, că bunul și prea iubitul fiu, frate și cumnat Ioan Câmpian, preot gr.-cat. după un morb îndelungat și greu, în 27 Dec. n. a. c., în anul al 27-lea al etății și 1 al preoției, și-a dat blândul seu suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pămîntești ale scumpului repausat se vor așeza spre vecnică odihnă. Joi în 29 Dec. la 2 ore p. m., în cimiterul gr.-cat. din loc. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvîntată! Frata, la 28 Dec. n. 1904. Ștefan Câmpian și Teodosia Petean, ca părinți. Irina, Ana, Maria, Vasile, Ștefan, Alexandru și Liviu, ca frați. Ioan Fekete, ca cumnat.

— **Elvira Aron**, unica mângăere a îndureratului preot veduv, Nic. S. Aron, din Timpăhaza, a murit în 27 Dec. n. Plăpânda copilă s'a stins așa de în grabă după moartea mamei sale, îngropând și cel din urmă rest pămîntesc al unei căsnicii începute sub cele mai frumoase auspicii ale iubirei sincere. Participăm la durerea nemângăiatului frate, care în timp de o lună a pierdut și soția și unica sa fică.

— **† Eufrosina Axentie Severu**, soția veteranului tribun Axentie Severu, a încetat din viață în 28 Decembrie st. n. la Brașov. Trimitem condolențele noastre întristatului seu soț. —

— **Lipsa în România.** Ministerul român de interne a cumpărat 67 vagoane de grâu și 400 vagoane de cucuruz, spre a-l împărți între sătenii ajunși în lipsă din cauza secetei de astă-vară. Peste câte-va zile vor sosi la București 4500 tone de cucuruz spre a se împărți între cei lipsiți. Cu toate acestea în România se nasc turburări, din cauza lipsei celei mari. În comuna Corbii (aproape de Giurgiu) țeranii s'au răscolat în contra arîndașului, pentru-că acesta n'a vrut să le dea nutreț în cinste. Vre-o 300 de locuitori în frunte cu notarul și primarul comunei au năvălit asupra locuinței arîndașului, au stricat porțile și au voit să pună mâna pe arîndaș și pe familia lui. Aceștia numai cu ajutorul gendarmilor au putut fi scăpați.

— **Producțiune de cântări, declamări și teatru** vor da elevii școlii populare gr.-cat. din Lăpun (Lapupatak) la 8 Ianuarie 1905 st. n. (a doua zi de Crăciun) în sala școlii. După producțiune joc. Inceputul la 6 ore sara. P. T. Familii sunt rugate a se îngriji de mâncare, ear de beutură pe lângă prețuri moderate, să va îngriji comitetul aranjator. Suprasolvirile se primesc cu mulțumită și se va cuita în public.

Programa: »Irozii«, scenă teatrală dela Nașterea lui Christos. »Noaptea sfântă«, poezie de Maria Baiulescu. »Codrul«, corul școlarilor. »Despre bunaînțelegere«, dialog de Maria Drăgan. »Tot am zis«, corul școlarilor. »Toarce lele toarce«, solo și corul școlarilor. »Țiganul«, poezie de Carol Scrob. »Dorul«, corul școlarilor. »De năcaz«, teatru sătesc de Th. D. Speranță. »Ziua a apus«, corul școlarilor.

— **Mistreț uriaș.** Pădurarul Culiță Alexă din Cinadie a pușcat Joia trecută în pădurea fondului basilitan din Blaj un porc sălbatic de o mărime rară. Avea în lungime 95 cm. și un metru și 10 cm. era de înalt. A cântărit două măji și jumătate. Pădurarul l-a dăruit Curții metropolitane din Blaj. Pelea mistrețului a fost depusă în muzeul Blajului. »Tel. Rom.«

Mai nou.

Conferență electorală.

La adresa »Răvașului« am primit azi (30 Dec. n.) prin postă următoarele:

Tipărit ca manuscript.

Convocare.

Subscriși convocăm pe delegații români ai cercurilor electorale la

Conferență electorală

pe ziua de 10 Ianuarie n. 1905 la orele 10 înainte de amiază în orașul Sibiu în sala cea mare dela hotelul »Împăratul Romanilor«.

ORDINEA DE ZI:

1. Luarea unei rezoluțiuni asupra situației politice.
2. Alegerea comitetului electoral executiv.
3. Propuneri.

Cluj, 29 Decembrie 1904.

Ge org e Pop de Băsești m. p. Dr. Vasile Lucacu m. p.

Auzisem, că ieri ar fi fost adunați în Cluj mai mulți fruntași Români, ca G. Pop de Băsești, Dr. T. Mihali, Dr. Al. Vajda, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ioan Șenchea (Făgăraș) etc. Dar nu știam ce ar fi isprăvit. Se vede că convocarea aceasta, este în legătură cu convenirea din Cluj. Ne mirăm înse că în ea numai vedem nici măcar o urmă din organizația de partid național român, sau despre programul dela 1881. Nici convocătorii nu ne spun în ce calitate subscriu convocarea.

Disolvarea dietei.

După știrile mai noue dieta se va dizolva prin mesaj regal în 4 ianuarie st. n. M. Sa nu va fi de față, ca de obicei, ci mesele îl va ceti un *comisar regesc*, poate însuși contele Tisza.

Demisionarea lui Körber.

Prim-ministrul Austriei Körber și-a dat demisiunea și M. Sa i-a primit-o.

Posta Redacțiilor.

— On. T. H. Ai plătit abon. pe $\frac{1}{2}$ an din 1/IV—1.X, deci din 1.X ești în restanță. — D. N. Am primit restanța. — Onor. I. Sz. De aci se expediază regulat, dar se vede, că aveți poșta neregulată. — Onor. I. G. în B. Suma trimisă am primit-o în 22.XI a. c.

Conținutul următoarelor preparate sunt recunoscute de foarte bune de profesori și medici renumiți. **Senegin** officei, tusei măgăreștu, catarului, astmei, greutății de respirat, lungearei și tusei secl. **Vindecă sigur și repede.** Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor. Caspic unsoare.** Contra durerii de oase, podagei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scindurilor. Cele mai îmbătănte boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greața și vomarea, sgârșiturile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kajodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la morburii secrete, 1 sticlă **2 cor.**

Laxobonns, Inchiderea scaunului e cauza durerilor morburii, precum palparea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai decât să comandeze **Laxobonns** zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul **1 cor.**

Cornel Demeter.

apotecar în Orăștie (Szászváros) Iskola-u. 55

Mare surprinderii

600 bucăți numai cu fl. r.95.

Un orologiu aurit, Anker precis cu catenă potrivită, umblă punctuos pentru ce se dă garanță de 3 ani, 1 cravată de mătășă modernă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel pentru domni cu imit. de piatră scumpă, 1 sugarăta cu chichimbăr, 1 cuțit de bușnăur cu cele de lăpsă, 1 broș, pentru dame (nouitate), 1 oglindă minunată pentru toaletă, 1 portmonu de piele pentru bani, 1 colier de mărgele minunate de frumos, 1 păr. buimbi: de manjete, 3 bumbi de căm. la pept, toate aur Double cu cheiă patent, recușite de scris de nikel, prima, 1 p. butoni de simlii brillante, 3 obiecte de jux de mare efect hazliu pentru tineri și bătrâni, un drăguț album, cu 36 icioane cele mai frumoase din lume, 20 obiecte necesare la cosp. și încă 520 alte obiecte nesimțit de lăpsă în casă. **Toate laolaltă cu orologiu — care singur e vrednic banii acia, costă numai 1 fl. 95.** Trimiterea cu rambursă ori trimițând banii înainte la casa de export.

S. URBACH, Krakau Nr. 154./K

NB. Pentruce nu cunvine să retrimit banii, astfel fiscalul eschis (66) 3 —

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvar (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate innare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — In atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturii, sulfării cu nichel, emailuri de deosebite colorii, în baia și captorii propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimis ori cui. — Cine comandază provocându-se la aceasta foarte asigură oare care % bisericii române celei noue din Cluj! — (44) 18 —

Cruce sau stea electrică dublă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: reumă, ischias, astma, vitiliul urechii auzul greu, epilepsia, nevrositatea, lipsa de apetit, sălbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, inflexenza, pre cum ori ce boală nervoasă. Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult 4 zile își capătă banii îndată înapoi. Unde nu mai ajută nimic, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre învinerea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

(de folosit la boale învecitate.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.

(de întreținută la morburii mai ușoare.)

Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străintate.

Schetter D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

21

24

Mare magazin de sicrie.

Nr. Telefonului

Intreprindere

Nr. Telefonului

448.

de transportul cadavrelor și de înmormântare

MUNTYÁN PÉTER

cel mai ieftin institut de înmormântare în Cluj,

Strada Unió-utca nr. 13 și Monostori-út 87.

Recomand în atențiunea P. T. publicului din loc și jur institutul meu de înmormântare bogat provăzut cu sicrie colorate, decorate, de sticlă ori aramă, precum și cu toate cele de lăpsă la înmormântare, torte, faclii, cruci, cununi, petele, vestiminte de doliu, pe lângă cele mai echitabile prețuri. — Primesc transportare de cadavre în loc și în proviță, ca și în străintate. Aranjez înmormântări simple ori foarte pompoase și garantez serviciul cel mai prompt.

Înmormântări de copii dela 6 coroane în sus.

» oamnei mari dela 16 coroane.

Cerënd sprjiunul P. T. public însuși jahnit,

semnez

cu distinsă stimă

(58) 6—10

Petru Muntean.

50.000 părechi de păpuși

4 păr. pentru numai fl. 2.80

câtă vreme mai tme marța se vor vinde pentru acest preț de băfuocură din preț în cumpărării unei mari masse de ghete. 1 păr. pentru domni și p. p. dame de piele, brunetă ori neagră, cu șinour, de prima calitate și cu talpă bine curță, 1 păr. p. domni și 1 păr. p. dame păpuși de modă, cu șpaspole, foarte elegante, fasonul cel mai nou, cup-tușiți bine pentru iarnă, foarte drăguți și ușori de purtat. Mărimea șapă em. foarte patru păr. numai **fl. 2.80.** Trimiterea prin rambursă ori anticipând banii, o face:

Esp. de păpuși a lui S. Urbaeh

Krakau Nr. 154 K.

Schimbul parnis, și b-nii se returnează la dorință astfel fiscalul eschis.

(45) 7—12

Cine suferă de **Epilepsie** și stări neuroase, se ceară (nevoia) scăderii broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela **»Privl. Schwanen** Apot. Frankurt a. Main. 32—52.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă
recomândă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvar) Mátyás király tér.

Haine de toamnă și iarnă.

Căputuri de tranșițe (Double, Uster, Raglan).

Pardesiuri de toamnă.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

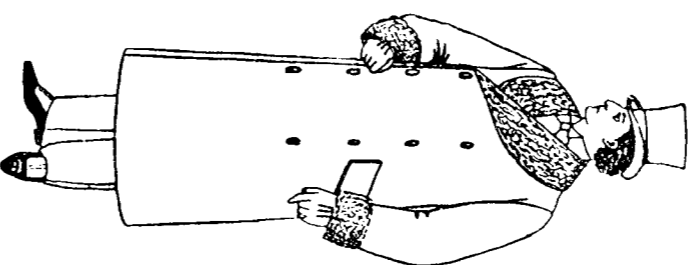
Căputuri economice, cuptușite cu stofă, ori cu blana.

Haine negre de salon și frac.

Bunde de călătorie și oraș.

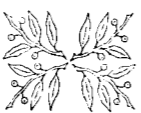
Mare deposit de vestiminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comandă din proviță ca măsură e destul a trimite o haină veche.

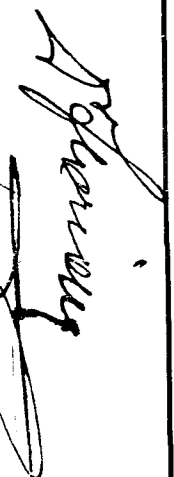
Acest roman scos din viața **poporului românesc din Ardeal** este împodobit cu numeroase ilustrații frumoase.

De Crăciun și Anu-nou
Cel mai potrivit cadou.

Prețul: broșurat 1 cor. 60 fil.
Ed. de lux compactată: 4 cor.

Administrația »Răvașului« (Jókai u. 6 sz.).

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

„1/2 „ 1 „ 60 „

„1/4 „ — 90 „

ÎN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

„1/2 „ 3 „

—0—

Numeri singuratici se vând
în Cluj cu 5 fileri, în alte
locuri cu 6 fileri.

Răvașul

INSERTIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

—0—

ADRESA:

„RĂVAȘUL“

CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: Dr. ULIU FLORIAN

Apare în fiecare Sâmbătă

Proprietar-editor: Dr. E. DĂIANU

Ordinea alfabetică a articolelor publicați în 1904.

Primarticoli.

Adunarea »Asociațiunii«. Nr. 40.
Ajutorul de stat. Nr. 6.
»Ajutorul«. Nr. 53.
Anul al doilea (al »Răvașului«). Nr. 1.
Biserica lui Christos și căsătoria creștină
(Pastorală despre căsătorie de Escelenția Sa Metro-
politul Victor Mihalyi de Apșa). Nr. 51.
Câteva cuvinte. Nr. 31.
Christos a înviat. Nr. 15.
Congrua și autonomia. Nr. 33.
Cuarantania. Nr. 9.
Cunoaște-te pre tine însuși. Nr. 7.
Două pastorale, de George Șuta. Nr. 5.
Gândiri de înviere, de Dr. I. Giurgiu. Nr. 16.
Iarăși adunarea »Asociațiunii«. Nr. 41.
Iubileul »Familiei«. Nr. 25.
Iubileul școalelor din Blaj, de A. Ciura. Nr. 47.
La inima poporului. Nr. 11.
La Putna. Nr. 29.
La sfârșitul anului școlastic. Nr. 26.
Limba noastră, de Alfius. Nr. 34.
Metropoliții Români. Nr. 24, 25, 26.
Noaptea de Crăciun, de Gedeon. Nr. 2.
Oameni buni, învățați carte, de G. I. Nr. 32.
Pastorala Episcopului Dr. Radu. Nr. 4.
Patima beției. Nr. 45, 46.
Pomăritul, de Demetriu Zah. Nr. 8, 9,
11, 13, 15.
Pe carte. Nr. 10.
Primejdii. Nr. 28, 30.
Răvașul acasă, Nr. 12.
Românii din Basarabia în războiul din
Asia. Nr. 42.
Rusalele. Nr. 22.
Să cetim. Nr. 3.
Să învățăm. Nr. 17.
Să nădăjduim în Domnul. Nr. 27.
Să ne înfrățim. Nr. 18.
Să srbăm cum se cade. Nr. 48.
Școalele. Nr. 38.
Școalele din Blaj 1754—1904. Nr. 43.
Semnele vremii. Nr. 36—37.
Sinod mare la Blaj. Nr. 13.
Sinodul arhidieceșan. Nr. 21.
Sinodul protopopesc din Cluj. Nr. 49.
Socialismul în Bihor. Nr. 19.
Steaua și peștera. Nr. 2.
Temeiu de luptă. Nr. 23.

Timpul lucrului. Nr. 50.
Unde am ajuns! Nr. 20.
Unde dai și unde crezică. Nr. 39.
Unde ni-'s profeții. Nr. 14.
Vine Vlădica... Nr. 35.

Articoli sacundari.

Adunarea desp. Cluj al »Asociațiunii« Nr. 42.
Adunarea gen. a »Reuniunii sodalilor rom.« Nr. 22.
Adunarea învățătorilor (desp. Cluj). Nr. 44.
Adunarea societății pentru Fond de teatru român
— la Brad. Nr. 36—37.
Ajutorul de stat. Nr. 8, 10, 12.
Alcoholismul. 24, 25, 27, 29, 31, 32, 33, 35.
Alianța învățătorilor. Nr. 16, 17.
Apărarea școalelor noastre: Memorandul Episco-
patului român gr.-or. Nr. 48.
Barițiu George. Nr. 12.
Bunăînțelegerea în familie. Nr. 43, 44.
Cărturarii și plugarii, de Nic. Otavă Nr. 19.
Ce să lucrăm? Nr. 50.
Chestiunea adunării dela Timișoara a »Asocia-
țiunii«. Nr. 44.
Conducătorii Ungurilor, Jidani. Nr. 31.
Conferența interparlamentară și Slovaciei. Nr. 41.
Congresul femeilor ținut în Berlin. Nr. 27.
Congresul social-democraților din Austria. Nr. 42.
Congrua preotească. Nr. 2.
Cronica politică: starea internă, — activitate poli-
tică, — școalele periclitate, — războiul ruso-
japonez. Nr. 7.
De ale învățătorilor. Nr. 47.
Decursul sinodului din Blaj. Nr. 21, 22.
Dela teatru: Apajune. Nr. 45.
Deputatul cercului Dobra. Nr. 31.
Despre pastorala episcopului Lugojului. Nr. 3.
Din dieceza Lugojului visitațiunea episcopului pe
valea Jiului. Nr. 35, 36—37, 38.
Din dietă. Nr. 48.
Din memorandumul arhierilor gr.-or. Nr. 49, 50.
Două congrese. Nr. 38.
Episcopul Majlath. Nr. 2.
Fapte jidovești. Nr. 19.
Felecării și Matia. Nr. 6.
Fișpanii. Nr. 25.
Focul din Câmpeni. Nr. 36, 37.
Frații Români din Macedonia. Nr. 27, 31.
Gregoriu Körösi Crișan. Nr. 15.
Incredere și nădejde, de Ioan C. Nr. 36—37.
Iubileul lui Lueger. Nr. 45.
Iubileul școalelor din Blaj. Nr. 21.
Impărțirea ajutoriului. Nr. 7.
Impotriva înjurăturilor. Nr. 17.
Învățarea religiei în limba maternă. Nr. 5.
Krüger. Nr. 30.
Limba rom. în com. Dobăca, de I. P. Pop. Nr. 10.
Ministrul Berzeviczy în Cluj. Nr. 40.
Misiuni în popor. Nr. 9, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 52.

Nici congres, nici sinod. Nr. 7.
Noul proiect de lege pentru reforma inv. Nr. 44.
O afacere gravă. Nr. 33.
O societate de maghiarizare și Români. Nr. 48.
O veche dorință a Românilor uniți. Nr. 51.
O vorbă către tinerii noștri, de P. Suci. Nr. 51, 52.
Papa și ziaristii. Nr. 35.
Pertractări judecătorești în sărbători mari. Nr. 5.
Pocății: Cultul icoanelor. Nr. 2.
Pocății — Profețiile lui Daniil profetul, de Octavian
Popa. Nr. 7, 10, 11.
Pomenirea lui Stefan-cel-Mare. Nr. 30.
Porunca a patra, de S. G. Nr. 3.
Preoțimea din dieceza Gherlei. Nr. 26.
Pe valea Jiului. Nr. 36—37.
Primejdia socialismului. Nr. 14.
Prin patimi la înviere — din »Drapelul« — Nr. 17.
Proiectul nou de lege despre învățământul popo-
ral. Nr. 21, 30, 32, 33, 47.
Războiul din Asia. Nr. 11, 41—47, 49—51, 52, 53.
Reuniunea femeilor »S. Maria«. Nr. 40.
Românii din Huedin. Nr. 46—37.
Românii din Turcia. Nr. 23.
Românii din Macedonia și Unirea cu Roma. Nr. 28.
Să ascultăm de sfătuitoarii noștri. Nr. 15.
Ședință comemorativă a tinerimei. Nr. 46.
Serata Reuniunii femeilor. Nr. 46.
Serata tinerimei din Cluj. Nr. 49.
Srbătoarea din Coruș. Nr. 46.
Sinodul protopopesc din Cluj. Nr. 14.
Sinodul arhidieceșan. Nr. 16, 20.
Sinodul, Papa și Monarchul. Nr. 22.
Situația politică. Nr. 49, 50, 51, 52.
Socialismul în sânge românesc. Nr. 18.
Socialiștii Jidani din Budapesta. Nr. 35.
Un învățat român în Cluj. Nr. 41.
Un mântuitor de țară. Nr. 45.
Un poet român. Nr. 39.
Tatăl Episcopului. Nr. 18.
Tinerii noștri domni între țărani. Nr. 19.
Treburi valache. Nr. 32.
Un cuvânt de Paști — din »Drapelul« — Nr. 16
Ungaria e a Jidovilor. Nr. 9.
Unirea cu biserica Romei. Nr. 8.
Visitațiunea în protopopiatul Morlăcii. Nr. 23, 24

Scrisori.

Aghireș. Nr. 9. Almașul mare. Nr. 19. Amați (I. Sătmar)
Nr. 28. Banat. Nr. 23. Tractul Betleanului. Nr. 49. Be-
iuș: Episcopul Radu și țărani din Bihor. Nr. 11. Beiuș.
Nr. 29. Din Bihor. Nr. 38—39. Blaj — Adunarea învăță-
torilor din Arhidieceză. Nr. 46. Bucium-Șasa. Nr. 39.
Câmpie. Nr. 36, 37. Deva. Nr. 6. Dieceza Gherlei. Nr. 38.
Fizeș. Nr. 4. Frata. Nr. 13, 17, 20. Grebenișul-de-câm-
pie. Nr. 27. Jolib: »Cununa Mariei«. Nr. 25. Lechința-
săsească. Nr. 1. Măhăciu. Nr. 18. Mănărade. Nr. 43.
Murăș-Dateș. Nr. 41. Oradea-Mare. Nr. 29. Popbicău:
Asociațiunea în Sătmar. Nr. 22. Posmuș. Nr. 21. Recea-
Cristur. Nr. 5. Sătmar. Nr. 15. Timișoara. Nr. 40, 41.
Turda. Nr. 5, 10. Țara Oașului. Nr. 7, 9. Uricani. Nr.
18. Viena. Nr. 51.

Prosă.

Foița »Răvașului«

Amintiri din Blaj de A. M. Popa. Nr. 52.
Andrei Murășan de Dr. E. D. Nr. 1.
Apostolul trad. de Eremitul. Nr. 15, 16.
Baciul Onea, tip din Munții-Apus, de Diamant. Nr. 18.
Badea Onuț, povestire, de Minor. Nr. 13.
Bătaia lui D-zeu, schiță din popor, de E. Aldea. Nr. 15.
»Charta rotundă« de P. D. Nr. 2, 3.
Căzanie, de Ioan Roman. Nr. 53.
»Colinda-om?« de Bucuru Popii. Nr. 2.
Crucea voinicului de Amadeus. Nr. 45, 46.
Cuvântare rostită la înmormântarea Anei Dăianu
de V. Podoabă. Nr. 6.
Despre caracter, discurs, de Dr. C. Pavel. Nr. 47.
Din cronica unei parohii. Nr. 39.
Din viață, schiță, de Alfius. Nr. 32.
Familia. Nr. 36—37.
Fără părinți, de P. Tra. Nr. 30.
Fetele regelui, după o tradiție grecească, de P.
Sântoma. Nr. 20.
Hașdeu B. P. de Gedeon. Nr. 27.
Influența noastră asupra altora, de Nițu. Nr. 33.
În munții Maramureșului, de Art. Anderco. Nr. 53.
Isprăvile jupânului Heszkel, de Minor. Nr. 5.

Între lanuri de Alfius. Nr. 43.
Iulian, schiță, de Octav. Nr. 44.
La Beiuș de Jean. Nr. 26.
Lelea Sandă, schiță, de Ioan Petra. Nr. 8.
Mama, de Alfius. Nr. 40.
Necredința, de Jean. Nr. 11.
Nepotul, de Alfius. Nr. 29.
Nunta Leniții, de Jon. Nr. 34.
O călătorie prin Ardeal, de Călătorul. Nr. 28.
Pădurile din America-sudică, de G. Coșbuc. Nr. 39.
Părăsită, schiță de Octav. Nr. 50.
Pentru cinstea Preacuratei Fecioare, de Alfius. Nr. 35.
Pocății și socialiștii, dialog de Chimu. Nr. 23.
Povestea poveștilor, de N. I. Platon. Nr. 14.
»Preacurata« de Dr. Iuliu Florian. Nr. 52.

Poesii.

Câmpul libertății, de St. O. Iosif. Nr. 21.
Cântecul Ogorului, de N. Rădulescu Niger. Nr. 27.
Cântecul Plugarului, de N. Rădulescu Niger. Nr. 12.
Chemare, de Alfius. Nr. 15.
Colindă, de M. Iustin. Nr. 2.
Colinzi din popor, de Maria din Câmpie. Nr. 1.
Cum se tîrguie Moțul, anecdotă de Chimu. Nr. 36, 37.
Doina românească, de N. Marcu. Nr. 44.
Isteț al dracului, anecdotă de Chimu. Nr. 3.

La cununie, de Dela cruce. Nr. 33.
La înviere, de Iuliu Domșa. Nr. 15.
Mama, de N. Marcu. Nr. 6.
Spre Bucovina, de P. Cerna. Nr. 30.
Vestirea Nașterii Domnului, de P. O. Bocca. Nr. 2

Chipuri.

Așteptarea Episcopului Dr. V. Hossu în Jiu-Coro-
eșteni la 29 Maiu 1904. Nr. 35.
Barițiu George. Nr. 12.
Biserica din Densuș. Nr. 28.
Blajul. Nr. 47.
Blaj: Internatul de fete — Seminarul teologic —
Catedrala — Gimnasiul — Preparandia. Nr. 48.
Impăratul Japoniei. Nr. 13.
Impărăteasa Japoniei. Nr. 14.
Murășan Aurel, Dr. Nr. 1.
O adunare de domni și țărani români în Ghioroc
(I. Arad). Nr. 19.
Păstorul. Nr. 2.
Primarul Vienei Dr. C. Lueger. Nr. 46.
Primirea Episcopului Dr. V. Hossu în Coroeșteni
de Jiu. Nr. 36—37.
Regina României în costum național. Nr. 6.
Roma: Biserica S. Petru — Coloseul — Capito-
liul — Columna lui Traian. Nr. 4

Mare surprindere!

600 bucăți numai cu fl. 1.95.

Un orologiu aurit, Anker precis cu catenă potrivită, umblă punctuos pentru ce se dă garanția de 3 ani, 1 cravată de mătășă modernă pentru domni, 3 batiste fine, 1 inel pentru domni cu imit. de piatră scumpă, 1 sugaretă cu chichlimbar, 1 cuțit de busunar cu cele de lipsă, 1 broș pentru dame (noutate), 1 oglindă minunată pentru toaletă, 1 portmoneu de piele pentru bani, 1 coș de mărgele minunat de frumos, 1 păr. bumbi de manjete, 3 bumbi de căm. la pept, toate aur Double cu cheia patent, recușite de scris de nikel, prima, 1 p. butoni de simlii Brillante, 3 obiecte de jux de mare efect hazliu pentru tineri și bătrâni, un drăguț album, cu 36 icoane cele mai frumoase din lume, 20 obiecte necesare la coresp. și încă 520 alte obiecte nesmintit de lipsă în casă. **Toate laolaltă** cu orologiu — care singur e vrednic banii aceia, costă numai **1 fl. 95**. Trimiterea cu rambursă ori trimițând banii înainte la casa de export.

S. URBACH, Krakau Nr. 154/K

NB. Printruce nu cunvine să retrimite banii, astfel risicul eschis (66) 4—

Distins cu diplomă de onoare.

Bernáth E. Sándor magazin de mașini de cusut și biciclete; deposit de instrumente musicale. Liferantul poștei și telegrafului ung. reg.

Cluj—Kolozsvar (lângă podul Someșului.)

Vind și în rate lunare și garantez 5 ani pentru mărfurile mele. — În atelierul meu mechanic, aranjat cu lumină electrică și motor, fac grabnic și cu preț moderat, reparaturi, suflări cu nichel, emailuri de deosebite culori, în baia și cuptoriul propriu.

Nr. Telefonului 412.

Liste de prețuri ilustrate trimit ori cui.

Cine comandază provocându-se la aceasta foaie asigură oare care % bisericeii române celei noue din Cluj! — (44) 19—

Cruce sau stea electrică dublă.

D. R. G. M. 88503.

Vindecă și înviorază, pe garanție: *reumă, ischias, astma, viițitul urechii auzul greu, epilepsia, nervositatea, lipsa de apetit, gălbineala, durerea de dinți, migrena, impotența, influenza, pre cum ori ce boală nervoasă.* Acel bolnav, care cu aparatul meu Nr. 88503 nu se vindecă în cel mult **44 zile** își capătă banii îndată înderept. Unde nu mai ajută nimeni, mă rog a încerca cu aparatul meu. Sunt convins despre înviorarea lui sigură.

Prețul unui aparat mare 6 cor.

(de folosit la boale învechite.)

Prețul unui aparat mic 4 cor.

(de întrebuințat la morburii mai ușoare.)

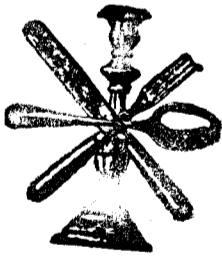
Centrala de expediție trimite pe lângă rambursă ori anticiparea banilor în toate părțile în țeară și străinătate.

Scheffer D. Sándor

Budapest, VIII., Bezerédi-utca 3. szám.

22—24

O cumpănă de culină gratuit.

Pe prețuri fabulos de ieftine trimit din magazinul meu prea încărcat **mărfurile mele de argint mexican** renumite în toată lumea pentru eselența lor și a nume:

- 6 cuțite de masă de argint mexican
- 6 linguri » » » » »
- 6 furcuțe » » » » »
- 12 lingurițe de cafea » » »
- 6 cuțite escelente desert » » »
- 6 furcuțe » » » » »
- 1 lingură mare de supă » » »
- 1 » » » lapte » » »
- 2 feșnice elegante de salon.

46 bucăți la olaltă costă numai

6 fl. 50 cr.

După ori ce comande pe lângă asta dau ca *present* de răspundere și gratis o cumpănă de culină, care arată bine până la 12½ chlg. Argintul mexican e un metal de tot alb (și înlăuntru) pentru a cărui durabilitate și eselență calitate iau răspundere pe 25 ani.

Espediția se face trimițând banii înainte sau cu rambursă din magazinul european casa centrală de marfuri.

Scheffer D. Sándor

24—24. Budapest, VIII. Bezerédi-u. 3.

Mare magazin de sicrie.

Nr. Telefonului 448. **Intreprindere** Nr. Telefonului 448.

de transportul cadavrelor și de înmormântare

MUNTYÁN PÉTER

cel mai ieftin institut de înmormântare în Cluj, Strada Unió-utca nr. 13 și Monostori-út 87.

Recomand în atențiunea P. T. publicului din loc și jur institutul meu de înmormântare bogat provăzută cu sicrie colorate, decorate, de stejar ori aramă, precum și cu toate cele de lipsă la înmormântare, torțe, făclii, cruci, cununi, petele, vestminte de doliu, pe lângă cele mai echitabile prețuri. — Primesc transportare de cadavre în loc și în proviță, ca și în străinătate. Aranjez înmormântări simple ori foarte pompoase și garantez serviciul cel mai prompt.

Inmormântări de copii dela 6 coroane în sus.

» » oameni mari dela 16 coroane.

Cerënd sprijinul P. T. public însuși jalnic, cu distinsă stimă

semnez

Petru Muntean.

(58) 7—10

50.000 părechi de păpuci

4 păr. pentru numai fl. 2.80

câtă vreme mai ține marfa se vor vinde pentru acest preț de batjocură din pricina cumpărării unei mari mase de ghețe. 1 păr. pentru domni și p.p. dame de piele, brunetă ori neagră, cu șinore, de prima calitate și cu talpă bine cuită; 1 păr. p. domni și 1 păr. p. dame păpuci de modă, cu »paspoile», foarte elegați, fasonul cel mai nou, cup-tușiți bine pentru iarnă, foarte drăguți și ușori de purtat. Mărimea după cm. Foarte patru păr. numai fl. 2.80. Trimiterea prin rambursă ori anticipând banii, o face:

Esp. de păpuci a lui **S. Urbach**

Krakau Nr. 154 K.

Schimbul de bani, și banii se returnează la dorință, astfel risicul eschis. (45) 8—12

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârșim broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke, Frankfurt a. Main. 33—52.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă

recomandă

NEUMANN M.

liferant c. și reg. de curte

Cluj, (Kolozsvar) Mátyás király tér.

Haine de toamnă și iarnă.

Căputuri de tranziție (Double, Ulster, Raglan).

Pardesiuri de toamnă.

Haveloc (cu mâneci și fără mâneci).

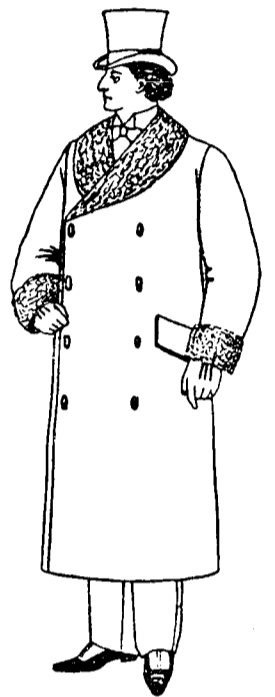
Căputuri economice, cupțușite cu stofă, ori cu blană.

Haine negre de salon și frac.

Bunde de călătorie și oraș.

Mare deposit de vestminte pentru copii.

Mustre și liste de prețuri la cerere gratis și franco. — La comandă din proviță ca măsură e destul a trimite o haină veche.

Acest roman scos din viața poporului românesc din Ardeal este împodobit cu numeroase ilustrații frumoase.

De Grăciun și Anu-nou Prețul: broșurat 1 cor. 60 fil.

Cel mai potrivit cadou. Ed. de lux compactată: 4 cor.

Administrația »Răvașului« (Jókai u. 6 sz.).

NIȘTE OBICEIURI DE PE LA NOI

E sara de Crăciun. In căsuțele scunde li-cărește din vreme in vreme flacăra slabă a unui muc de luminare sau se luptă cu stângerea feștila și mai slăbuță a lampii moștenite din strămoși. Focul numai dudue vîrtos și se ceartă pe întrecute cu oala de verze inădușită, care in mânia ei îl scuipea câte odată in față, numai să-și bată joc și așa să-și răsbune. Pe vatră o hoască de babă slutiță de bătrânețe și încârligată, scormone încet și moțîind din cap a fudulie, jarul din jurul oalei certărește. Ear când lumina trezită se oglindează pe fața nepoștilor, grămădiți de-a valma in păcelul de lângă vatră, descoperiți și răsboliți de căldură, ca de visuri uitate își aduce și baba aminte de copilăria ei, și-apoi așa rînd pe rînd i-se strecur pe dinainte zile de ajun veșele și plăcute, și oftînd își numără pe degete, ca și cum ar da cu bobii, puținele zile, cari o mai despart de groapă și își vede și cea din urmă zală incheiată.

Au lăsat-o toți singură ca să veghieze, că feciorii cu colinda erau abia pe la popa, și la ei cum șed de margine, ajunge rîndul tîrziu, abia când toacă in liturgie.

Așa se scurge noaptea ajunului, veghiată de babele, cari fac mereu la închinăciuni focului o-braznic, care le mai și mulțamește din vreme in vreme, tocmai când fac închinăciunea mai cu moș. Gerului nu-i prea îngăduie focul să-si arete dibăcia; arborii gem sub grămada de zăpadă, încăr-cată pe ei cu nemiluita și din când in când câte un căne răsbît de ger, mai dă câte un semn de viață, ear clăbucii de fum ies deși din hoarne pe înțețite. Numai colinda, înălțătoarea și sfînta colindă, se ridică spre cerul senin ca lacrima, umple pămîntul de bucurie și-l indeamnă să salteze împreună cu ingerii, cu magii și cu păstorii, că mare minune s'a arătat in Vifleim după cum vestiră copilașii cu steaua mai de cu seară și după cum dădu de știre și ceata gălăgioasă și dornică a băieților cu »Bună sara, sara lui Moș Crăciun«.

De-a dragul să-i tot privești in sburdălnicia lor pe copilașii aceștia. Unui om trăit la oraș i-s'ar părea cam ciudați și străini, mai ales dacă ar fi și el străin de neamul nostru.

Par'că-i vîd pe toți așa de-a valma, alergînd după puteri dela o casă la alta, mai cu seamă băieții, mici, butucoși, imbrăcați in sumanele tatăso, rostogolindu-se de-a brebeneaua in dălmă de zăpadă, ear de sub căciula cât o ferdelă, a tatăso și aceea, ș'arată ochii lor focosi, udați in lacrimi și fața rotunjoară și grăsulie. Și încă una: par'că într'adins își spînzură de gât

traistele celea mai mari. Judecată de copil, nevinovată, dar plăcută.

Ei dar las să se învrăjbească la împărțire, că așa li data, și noi să vedem colindătorii pe unde sunt.

A cîntat cocoșul de mult ear ei tocmai acum horesh »Colo 'n poarta raiului« la fereastra căsii cu baba, sfîrșindu-și munca.

Hei, hei! oameni buni, e mare bucuria in ajunul Crăciunului la noi, că știm suferi in pace, dar și când e vorba de veselie să te faci tot țiră și n'ai să dai de soț Romînului. Unde mai găsești atâtea obiceiuri, care de care mai drăguțe și mai potrivite ca la Romîni? N'ai ce face așa-i Romînul dela fire răbdurii și șăgalnic, cum sună și zicala: »Rabdă și tace« ș'apoi »cîntă d'un cap«.

Obiceiurile noastre sunt multe și feliurite, după cum sunt de feliurite și ținuturile; multe cunoscute, unele nu prea. M'am gîndit și eu să vî spun un obicei de pe la noi, din țara Oltului, obicei frumos și de laudă, împreună cu colindele și cu sîrbătorile Nașterii. M'aș nizu și-l spun așa pe cum s'a păstrat întreg și neschimonosit de înriurinte străine.

De e vechiu sau de mai încoace, nu pot dovedi, că-i mult de când stăpînim noi locurile acestea și vremea n'are gură să ne spună, asta-i una la mîna. Alta, bătrîni își aduc aminte, că moșii lor să mai făleau din când in când, in câte o sară lungă de earnă, cu nezdrăvăni pătite in ceată și poate așa dela moș la strămoși dacă ar fi ceva urme, te-ai putea scobori pînă pe la Traian împăratul; așa înse lași lucrul cam baltă, indestulindu-te cu frumșeta lor, cum a rămas.

Știm noi, nu-i vorba, că colindele le-am moștenit dela Romani, dela descălecătorii noștri, că prea miroasă unele a păgân, dar obiceiurile acestea, despre cari vî vorbesc nu par a fi făurite ori născocite de păgân, ci din potrivă lucru creștinesc cuprind in sine.

In colindă e destulă rămășiță păgână, ear bocetele noastre la morți sunt chiar »neniile« (bocetele) Romanilor vechi, mai adăugînd, că credințele deșarte, ca împlinirea visurilor, a da cu bobii ș. a. sunt goale goluțe păgâne.

Spuneam, că obiceiurile despre cari vî vorbesc cuprind lucruri creștinești și in adevăr, porunca a doua și a treia D-zeească, tîlmăcite de popor, așa cum știe el pe larg. la înțeles și cu multă dibăcie.

Cică să bag plugul in brazdă:

Nu știu dacă in tot locul își caută feciorii, cum sosește postul Crăciunului »gazdă«, dar la noi așa s'au pomenit, cum zic ei, »de când tocoli«. Aici la gazdă să adună in sările lungi de earnă, ca să învețe colindele. Felul cum le învață, nu vi-l mai spun, că prea e ciudat și anevoios,

înveța. Feciorii însă s'au obicinuit așa din moși de să te bată trei zile și mai că nu l-ai putea strămoși, altul le-ar pricepe greu felul și greu i-ar și dăscăli, ear ei să dăscălesc înșiși și nu numai de ieri de alaltăieri.

Învățatul colindelor ține pînă in ajunul Crăciunului. Atunci se îngrijesc de beutură, căci tot aci și laolaltă au să-și petreacă și sîrbătorile. Gazda le dă cheia dela pivniță, așază butoiul la loc sigur și aleg crișmar de a doua mîna (ad hoc) pînă a doua zi de Crăciun.

Ziua de Crăcin o petrece fiește-care la părinti, ostenit și nedormit toată noaptea de atîta zdroabă, să mai intramă puțintel. Așa trece ziua întăiu, cam in odihnă.

Ziua a doua e cea mult dorită și așteptată. După slujba Dzeească, poftesc pe popa la gazda lor, — spun c'asa s'au pomenit, — parte ca să le întărească alegerile ce le vor face, parte să se încunjure ori-ce neînțelegere.

Masa e bogată, colacii cei mai frumoși, zamă domnească și apoi mîncarea de căpetenie, curechiul (varza) cu carne; mai e obicinuit și al treilea fel, carne de porc friptă. Beutura? Vin beau toți, popa capătă ceva mai bunîșor și cu ce reverință să poartă față de dînsul »doar de aia-i părinte să cade săl cînțești«.

Urmează apoi alegerile judeului, pristavului, pîrgarilor (măciucașilor) și crișmarului.* Ciudate alegeri și cu cap făcute. Să numesc trei inși, de obicei, cei ce nu mai au nădejde de ficiorit, căci aici nu cumpenește bogăția, ci cînstea și vrednicia. Numiții, sau cum le-ar zice cei învețați cam pe latinie »candidații« ies in tindă sau in cămară, ear cei rămași votează. Incepe, — ca să zic așa — dada: »să fie George a Saftai«, al doilea tot George și de ar fi fost vre-unul cât de mînios pe George, și tot cu George votează, fiind de părerea »c'asa-i bine«. Aici să poate vedea înțelepciunea Romînului: iubirea de bunînțelegere și simțul de dreptate. Să deschide ușa și intră judele ales. Doi din ceată, cei mai spătoși și-l înhață și sus cu el spre grindă in urările celorlalți de »vivat să trăiască«. Il duc apoi la masă, așezîndu-l la dreapta preotului; aici e locul de cînste al judeului. Inainte de a continua alegerile celorlalți, golesc cu toții câte un păhar de vin in onoarea nou-alesului jude. In semn de reverință toți să ridică sus, părintele spune un mic toast (o cuvîntare scurtă) și tot părintele cel dintăiu ciocnește păharul cu judele.

Urmează apoi alegerea celorlalți și formarea legilor. Legile sunt scrise de părintele, dar chibzuite și făurite de ficiori pe basa celor din anii trecuți. Bătrîni au aici cea mai bună trecere. Să dau și eu lunei legile așa cum sunt:

*) Câte odată alegerile să fac inainte de mîncare.

„La nașterea ta Christoase.“

Era in ajunul Crăciunului. In casa ciobotarului lonuț nu să făcuse nici o schimbare mai de curînd. Năcăz înse era destul, mai mult poate de cât trebuia. Și cum să nu fie năcăz cu 9 copii, mai toți mititei și muiere nu avea, căci îi murise încă de cu vară. Parte pentru-că îi murise femeia, parte pentru-că avea copii mulți, nu putea ajunge bietul la nici o stăricică. Cu copiii avea mai mult năcăz. Doi-trei umblau la școală, unul trebuia să-l pregătească de școală, pe altul trebuia să-l poarte in brațe, la altul trebuia să îi deie de mîncare; pe unul să-l imbrace, pe altul să-l spele și alte multe năcăzuri, la cari bărbății nu să prea pricep și nu li-e îndemănă să le facă. — Când le croia încălțăminte, trebuia să croiască deodată 9 părechi! Când le tăia pîne, trebuia earăși să le taie 9 fălii! Când le așternea patul, trebuia să aștearnă un pat dela ușa pînă in fundul căsii sau pînă la fereastră! — »Oh, doamne Dumnezeu, bine m'ai dăruit« ofta adeseori bietul ciobotar, când peste miezul nopții, trebuia să stea de lucru, plecat pe scăunenciu cel cu trei picioare, pentru-ca să poată hrăni trupul atător suflete. Dar apoi mulțumită lui Dumnezeu — zicea el — încă tot nu am pricină așa mare de a mă plînge; toți noui sunt sîntoși, și se poartă bine; toți sunt buni, frumoși și înzestrați cu mîni, picioare și pîntece sîntoase. Și apoi mai bine 9 bucăți de pîne, decît glăjuță de medicină; mai bine noui paturi decît un sicriu între ele; de altcum Dumnezeu să ferească de așa ceva pe

toți părinții simțitori, chiar și atunci când le-ar mai rămănea opt, dacă unul le-a murit.

Copii ciobotarului nici gînd nu. aveau de moarte. Par'că era hotărit ca ei, toți noui să trăiască, să se lupte cu neajunsurile lunei aceștia și să nu dea altora loc in lume; nu le strica lor nici ploaia, nici zăpada, nici pita uscată, cum era de cele mai multe-ori.

Era, cum am zis, in ajunul Crăciunului. In ziua aceasta bietul ciobotar nu avu de loc stare. Acuși mergea într'un loc acuși in altul, pentru-ca să ducă acasă încălțămintele, ce să legase ale gata pe Sf. sîrbători. Astfel și lui, ca tuturor celor ce sunt ocupați, îi trecu ziua cât se poate de iute. Era acum cătră sară. Ciobotarul era încă prin oraș. Când să întoarse acasă, aproape in fie-care colț de stradă vîzu deosebite obiecte: turte, zăchar sau fel de fel de jucării, cari să vindeau pentru copii cei buni, ca daruri de Crăciun. Ciobotarul să și opri in câte-va locuri, dar nu pentru-ca să cumpere, căci dacă ar fi voit să cumpere, ar fi trebuit de odată noui. Doar dacă ar fi cumpărat numai una sau două s'ar fi supărat 6—7 copii. Stătu puțin pe gînduri, dar cu treaba aceasta nu o putu scoate la cale. Să hotări deci in urmă, ca să le ducă un alt dar de Crăciun și bun și frumos, care nici nu să strică, nici nu să roade și de care să pot bucura toți, fără a fi cât de mică mînie între ei.

Ajungînd acasă in mijlocul familiei sale de 9 membri, ciobotarul începu: »Copii mei, aici sunteți cu toții? Știți voi că sara aceasta este sara de Crăciun? E așa dară sîrbătoare și încă sîrbătoare mare! In astă sară nu vom lucra, ci ne vom bucura cu toții, preamărînd prin cîntări,

după-cum e datina, pe Acela, care s'a născut, a pătimit și a murit pentru păcatele noastre«. Copii au simțit o nespūsă bucurie la auzul acestor cuvinte. Stați numai — începu din nou bunul părinte — eu vî voiu înveța o colindă frumoasă, cea mai frumoasă din câte le știu, pe care am păstrat-o drept dar de Crăciun pentru voi. Copii toți s'au adunat in jurul tatălui lor și cu mare nerăbdare așteptau să-i învețe și pe ei cîntarea sau colinda aceea. Inainte de a le-o cînta, îi puse in rînd după mărime, ca pe niște fluere dela organe, ear pe cei mai mici îi luă in brațe. Le zise apoi să tacă și să fie cu grije, că le-o va cînta odată numai el singur, după aceea au să cînte și ei. După aceste își luă ciobotarul pălăria de pe cap și cu o față sericăsă începu să întoneze colinda, ce să începe cu cuvintele:

»La nașterea ta Christoase«. Copii și fetele cele mai mari, numai decăt învățară frumoasa colindă; mai mult năcăz a avut cu cei mai mici, căci aceștia tot greșiau și săreau sau să abăteau dela tact; in urmă însă o învățară cu toții. Și apoi să fi vîzut ce bucurie a fost atunci, când toți noui, au început să întoneze mai gros și mai subțire acea frumoasă cîntare, ce au cîntat-o in acea noapte vrednică de pomenire și poate și acum o mai cîntă ingerii, când tonul melodios alor astfel de noui suflete nevinovate, cer dela ei de acolo de sus rîsunet. De sigur și in raiu să bucurau ingerii de cîntarea copiilor.

Mai puțin să bucura însă de cîntarea copiilor domnul acela, care locuia in etajul dintăiu al aceiași case. Acest domn neînsurat locuia singur singurel in 9 chilii. In una ședea peste zi, in alta dormia noaptea, in a treia pipa, in a patra

Pravila noastră.

1. Cine necinstește (înjură) numele sfânt al Crăciunului, că-i sərbătoare mare și acum se prăznuiește, plătește 1 zlot bani buni.

2. Cine necinstește s. nume a lui Dumnezeu tot 1 zlot.

3. Cine necinstește numele Preacuratei 50 de cr.

4. De va sudui ori-ce nume de sfânt, se globește tot cu 50 cr.

5. Judele e mai mare peste noi toți, (vrea să zică are putere), de el trebuie să asculte toți, care n'ascultă întâiu și a doua-oară, când îi spune, a treia-oară îi dă drumul din ceată, că el are putere.

6. Judele poruncește prisatvului, crișmarului și pîrgarilor de-or face ceva rău și tot el îi ia la răspăr.

7. Judele are drept să aleagă pristav și pîrgari pe cine vrea el. (E cam putere, pe cum se vede și cu mare cinste împreună).

8. Pristavul se poarte de grije ca să joace toate fetele, că n'ar plăti și se nu joace.

9. Tot feciorul trebuie să joace din 2 jocuri unu, dacă-i jucător, da nu joacă plătește întâiu 10 cr., a doua-oară 20 cr., a treia-oară se scoate cu totul din ceată, că nu vrea să asculte și face ceata de rușine; care nu-i jucător plătește odată pentru totdeauna 30 cr. și nu-i ertat nici lui se se depărteze de ceată, că i-se dă drumul numai decăt.

10. Pristavul, când face țiganul semn (Insemn și eu ceva aici, jocul de căpetenie e un fel de Ardeleană jucată în cerc, păreche cu păreche. Până la semnul dat de lăutar, joacă feciorii ei de ei felurite figuri cu dibăcie și »după punct« făcute. La semnul dat pristavul adună fetele toate, prinse una de alta cu cărpa (marama sau numai cu mâna, face cu ele trei încunjure, apoi le împarte la feciorii jucători. Incheierea jocului e un »hațag« hățagana), adună fetele și le împărțește la tot feciorul; de-'s multe fete, la cari știu bine juca, dă câte două. Pristavul nu trebuie să aibă prietini adecă nu-i ertat să dea la același fecior, aceeași fată de două-ori după-olaltă în două jocuri.

11. Judele își alege după plac, pe cine vrea el, că are drept. (Mândru e judele și mândră fata, care joacă cu el. De obicei își joacă tot drăguța; și apoi se nu fii jude?) Pristavul tot așa își ține pe cine vrea; dacă vor fi mai mulți feciori ca fete, atunci el trebuie să dea și pe cea de pe urmă, că nu-i bine să se joace feciorul și să plătească la țigan.

12. Crișmarul aduce beutura tot măsurată și trebuie să insemne la răvaș, ca să poată da sama la urmă. De se va întâmpla să se îmbete până de trei-ori, să lapedă nu numai din crișmarit, fără

și din ceată să scoate, că nu-i vrednic și ne face de rușine.

13. Ficiorul, care se îmbată și face lucruri nevrednice, ca de pildă, cade jos, strigă peste măsură și vorbește fleacuri, judele de vrea îl poate scoate cu totul tot din ceată, că necinstește ceata.

14. Crișmarul și pîrgarii trebuie să asculte totdeauna de poruncile judeului, de n'ascultă îi pedepsește cum vrea el.

15. Nu-i ertat să fie nici unul mănios laolaltă, ori să se batjocorească, că se pedepsește, (Să poate întâmpla foarte ușor așa ceva, mai ales de s'a dușmănit și mai înainte pentru ceva, pozna ar fi gata, de aceea pățania îi face cumpănitori).

16. Lucrul pîrgarilor e să adune banii de pe la fete și să facă, ce le poruncește judele.

17. Fiește care fecior trebuie să dea cinste judeului la anul nou 20 de cr. ca să nu rămâie de pagubă, că sunt unii de beau mult și plătesc puțin și nu-i bine să facă așa.

18. Ceata noastă ține de acum până a treia zi de Rusale și numai când sunt sərbători.

Cu iscăliturile noaste ce-i scris până aci întărim și-om ținea.

Urmează apoi iscăliturile, și ce bine le șade, că nu se codește nici unul, fără încet și cu răgaz să silește să scrie cât se poate de frumos. Înainte de a le iscăli (subscrie) roagă pe părintele să le mai cetească odată. De nu li se împare ceva mai schimbă, de obicei îi »după lege și la loc« totul, fiind-că una sunt ei și una vreau să fie.

Așa sună Pravila lor. Crede omul, că judele nu se pedepsește de loc. Ei las, că-i mare puterea lui nu-i vorbă dar mare și răspunderea. De greșește cumva, ceata întreagă îl pedepsește și-apoi pedeapsa lui e tot îndoită, doar de aia-i judele capul cetei.

Tot judele pentru cinstea cea grasă a judeției, în ziua de anul nou, trebuie să-i ospăteze la el acasă pe toți, și acolo rămân până sara. Popa și acum e chemat de judele.

Cheltuiala de cele mai multe-ori se întregeste prin cinstea satorită în Pravila § 17, care paragraf se schimbă, după cum e de lipsă.

Rostul Pravilei e minunat, voe bună, petrecere cinstită, bunăînțelegere și rar întelnești vre-unul mănios și neindestulit, că Pravila le face la toți dreptate.

Sara Anului nou o petrec în joc la vre-o fată. După miezul nopții, cam de cătră ziua, pristavul și pîrgarii dimpreună cu lăutarul încep a cânta la fete »zorii«, sau cum le numesc domni »serenăzile«. Zorii au cu totul zicala lor proprie.

Mai însămn încă următoarele:

În sările, mai bine zis nopțile sərbătorilor și duminecilor, cari se încep la Crăciun și se sfîrșesc cu a doua zi de Bobotează, pîrgarii la porunca judeului cearcă »fata«, adecă invoirea pă-

rinților cu fete mari, se joace la ei. Și asta o fac mai înainte cu 3—4 zile, ca să se poată îngrijii părinții îngăduitori, de mâncare și beutură, ear fata să-și chieме prietiniile. Pristavul nu mai are vot acum sara; feciorii joacă pe ales și fetele încă numai cele chemate să înfățișază. Punctul 9 încă își pierde din vigoare, mai ales, că se amestecă acum în joc și însurații.

Părinții cu fete mari sau și cu doi feciori în ceată, ce se întâmplă cam rar, dacă nu îngăduie feciorii și cauza adusă nu-i de ajuns, ajung pe gura satului, că strică obiceiul.

Trec acum la Bobotează.

În ziua întâiu după s. slujbă ese tot poporul la vale. Aci după ceremoniile îndatinat se sfințește apa. După sfințire feciorii joacă pe mal două-trei jocuri. La urmă doi feciori țapeni și spătoși ridică pe judele sus și hai cu el la vale, și apoi ori îl aruncă în mijlocul văii așa cum e îmbrăcat, ori îl răscumpără vre-o fată.

Și în adevăr drăguța, căci cine alta, și începe tîrgul. Cer ei nu-i vorbă mult, ca să aibă de unde lăsa. Fac invoiala, drăguța se îndatorește, că plătește și cu toate acestea tot îl aruncă.

Așa se botează juzii.

A doua zi de bobotează, veselia lor crește și dorul multora se stîmpără, căci a doua zi e ziua »Horei«. Rămîn casele aproape pustii, că s'adună tot satul la »Horă«. Și ce mai horă neică! Ar juca cu toții cât e de frumoasă și cari se codesc sunt porecliți »tândale«, cei trecuți deja peste horă, cel puțin înaintea oamenilor, se trudes amar, dar' ochiul lunei te vede și pace. Bătrânii vin și ei să-și mai trezească junetele.

Hora aceasta e joc curat românesc și moștenire de aproape 20 de veacuri, dela descălecatorii noștri. La început unul mai dibaciu și mai vristnic își înhață nevasta și începe a chiui românește nene:

»Hai la horă mei băeți
Care știți, care puteți
Care nu mai rămâneți«.

Să înmulțesc apoi rînd pe rînd părechile, până cresc în cerc întreg. Închid cercul, și-apoi mână la figuri după puțință și dibăcie, și bat pămîntul cum zice nenea Gheorghe:

»Și bat pămîntul tropotind
În tact ușor«. (Nunta Zamfirei).

Chiuituri și strigături ca:

»Asta-i lelea cari o vezi,
Care ne-a făcut scoverzi.
»Zi țigane, zi drăguț,
Pân' îi rămânea desculț«

și alte multe și felurite, că Doamne multe mai știe Românul și zilnic le înmulțește.

Hora aceasta ține aproape două ceasuri și așa zicînd e jocul din urmă, cheia șirului de sərbători legate de Naștere. Ce păcat ar fi să părăsească obiceiurile acestea. **Amadeus.**

mânca și cine știe, la ce le mai folosea pe celelalte. Acest domn după-cum am zis nu avea nici muere, nici copii, în schimb însă avea atîta bani, încât nici el nu știa câți are. Acest domn bogat în ceasul acela al serii de Crăciun ședea tocmai în chilie a opta la masă și se gândia că oare de ce nu are mîncarea nici un gust? pentru-ce nu-i nimic interesant prin foi? pentru-ce nu este în chilie destul aer? și pentru-ce nu poate avea el somn liniștit în patul său cel moale? În timpul acesta însă ciobotarul lonuț cânta mereu în chilie sa de desupt, necugetându-se la nimic. Cîntarea aceasta însă neliniștea mult pe domnul din etaj. Primaoră a cugetat să nu le zică nimic, crezînd că doar vor tăcea ei de sine, dar după-ce a văzut că încep a 10 oară a-și repeți cîntarea, nu s'a mai putut răbda. Își aprinse țigara și scobori în casa ciobotarului. Tocmai își sfîrșiau cîntarea, când bate cineva la ușă și intră. La vederea domnului acestuia ciobotarul se scoală repede de pe scaun și îl întreabă că doură pofteste vre-o păreche de păpuși? »Nu, zise el, nu pentru aceea am venit. Scopul venirii mele aici este, ca să te fac fecicit, dacă te învoiești. Te rog adecă dacă poți, dă-mi mie pe unul din cei nouă copii, căci eu îl voi crește, îl voi purta la școală, îl voi duce prin străinătate și după-ce se va face domn, poate ajuta și pe ceilalți frați. Ciobotarul se mira mult. Aceasta era vorbă mare! — Să-și facă el un copil domn? — Și cui nu i-ar părea bine de așa ceva? Cum se nu-l dee? Il dă de bună bucurie, căci ar fi mare noroc pentru el. — Alege-mi dar Dta unul — zise, domnul — și apoi mă duc.

Ciobotarul se și apucă de alese. — Acesta

ii Alexandru. Pe acesta nu-l dau, căci învață bine și trebuie să se facă popă. — A doua e o fată, ear fată D-voastre nu vă trebuie. Al treilea e Petru. El îmi ajută la măestrie, deci pe acesta încă nu-l pot da; fără de el nu pot fi. — Al patrulea e Ionuț; pe acesta în chiamă ca pe mine, deci pe acesta încă nu-l pot da. — Micul Iosif, e chiar ca mamă-sa. Când mă uit la el, mi-se pare, că ved pe mamă-sa — fie ertată. — Cred deci, că nici Dta nu l'ai da să fie a Dtale. — Acum iară urmează o fată, care asemenea nu vă trebuie. — Apoi vine Pavel. Pe acesta la iubit mai tare mamă-sa și dacă l'aș da, mi-se pare că ași comite un mare păcat. Cei doi din urmă sunt încă prea mici, nu le puteți lua nici un folos.

Și astfel în sfîrșit, fără să găsească unul, pe care să-l dee domnului aceluia. După acestea apoi a început din jos dela cei mai mici până la cei mai mari, dar tot la rezultatul de mai înainte a ajuns. Văzînd, că nici decum nu află pe care să îl dee domnului, le zise să se aleagă ei și să meargă dacă voiesc să ajungă domni și să umble în căleasă. Bietul ciobotar zicînd acestea a început a plînge, ear copiii toți s'au ascuns după el nevoind să mergă nici unul și începură să plîngă și ei dimpreună cu tatăl lor. Văzînd ciobotarul iubirea și alipirea cea mare a copiilor față de el, i-a spus domnului că nu poate să îi dee nici un copil, fără altecele îi va da și îi va face orî ce, numai aceasta nu. Văzînd domnul toate acestea îi zise: »Dacă copil nu-mi poți da, fă cel puțin atîta pe voe-mi, că de aici încolo se nu mai cântă aici cu copii. Și dacă vei face lucrul acesta, iată aici îți dau o mie de floreni! Zicînd aceste îi puse ciobotarului în mână mîia

de floreni. După acestea domnul iarăși se întoarse în casa sa, ear ciobotarul rămase mirîndu-se de forma necunoscută a hîrtiei de o mie, căci el până atunci nu mai văzuse de acestea.

După-ce se miră mai mult timp, o băgă în ladă, o încuiă, luă cheia la sine și tăcu. Cu el tăcure și copii. De cîntat acum nu le mai era ertat să cînte. Cei mai mari se așezară în liniște pe scaune, iar celor mai mici neconținut trebuia să le spună să tacă, că îi aude domnul din sus. Ciobotarul umblă tăcut prin casă și când micul Pavel îl rugă să îi mai cînte odată cîntarea cea frumoasă, fiind-că o uitase, îi spuse că nu-i ertat să cînte și să-l lașe în pace. După aceea se puse pe scaun și începu să lucre și lucrînd să trezește și el deodată cîntînd: »La nașterea ta Christoase«. S'a lovit peste gură, dar apoi s'a mîniat, a mers iute la ladă a luat mîia de floreni și a alergat cu ea la domnul din sus, rugîndu-l să o primească înapoi, spunîndu-i tot odată: »că mai bine se nu aibă atîția bani, decăt se nu poată el cînta când voește, căci ori și cum prin cîntări își alină durerile și își mai uită de necaz și astfel mai mult face decăt o mie de floreni«. Zicînd acestea puse bacnota de o mie pe masă, fugi la ei săi, îi srăută pe toți și punîndu-i earăși în rînd treptat se așeză în mijlocul lor și cu inima blîndă și curată începură iarăși a cînta: »La nașterea ta Christoase«. Și așa voie au avut ca și când întreagă casa ar fi fost a lor. Proprietarul acestei case mare, plinbîndu-se singur prin cele nouă chilii, se cugeta în sine, că oare alt om ce bucurie poate afla în această lume mare dar posomorită?

(După o povestire maghiară).

»Arieșanul«.